

VIERDE STADIUM MET BRANDHAREN BEREIKT

Opgesteld door W. Batenburg / H. Kuppen
 Contact info@terranostra.nu
 Datum 30 mei 2023
 Versie Nummer 3 - 2023

Ontwikkeling afgelopen periode

Afgelopen maand mei was redelijk koel en nat. Hierdoor is de ontwikkeling van de eikenprocessierups ook langzaam verlopen. De rupsen hebben op 24 mei het vierde larvale stadium (L4) bereikt, wat bijna twee weken later is als in 2022. Vanaf 12 mei werden er toen al rupsen in L4-stadium waargenomen. De datum van het L4-stadium komt goed overeen met de voorspelling, waarbij we in de vorige nieuwsbrief aangaven dat dit stadium vanaf 25 mei zou worden bereikt. Dit is het moment dat de rupsen de eerste brandharen hebben die voor overlast kunnen zorgen. De rupsen hebben nu een grote vraatzucht en zullen dan ook flink in formaat toenemen. In deze fase ontstaat ook meer het verzamelgedrag en nestvorming op meer zichtbare dikkere delen van de boom. Rupsen in L4 zijn te herkennen aan een sterke witte beharing en de eerste oranje stippels op de rug bij de segmenten.

De mate waarin nesten en plaagdruk zich ontwikkelen varieert sterk per regio. Zo is al een aantal jaren de trend dat er meer aantasting in het oosten en noordoosten ontwikkelt. De mate van aantasting kan echter ook per gemeente en locatie variëren.

Links: 25-5-2023 groep L4 vreet van blad, rechts: kenmerkende grijze haren en oranje stippels bij de segmenten

Andere rupsen

Op dit moment zijn veel eiken met vraat en zelfs kaalvraat waar te nemen. Dit wordt echter niet veroorzaakt door de eikenprocessierups, maar door een cocktail van diverse rupsen, zoals de wintervlinder en groene eikenbladroller. [Nature Today | Rupshappen en rupsenpoepregen, eiken krijgen klap door kaalvraat](#) Dit zijn voedselconcurrenten voor de eikenprocessierups wat invloed kan hebben op de ontwikkeling hiervan. De eiken zullen echter spoedig weer gaan uitlopen en dan is de voedselbron weer voor de eikenprocessierupsen beschikbaar. Echter zullen deze laatontwikkelde bladeren vaak eikenmeeldauw krijgen en hiervan is bekend dat dit de voedselbron voor de eikenprocessierups minder aantrekkelijk maakt. Wat de uiteindelijke invloed is van dit natuurlijke fenomeen op de eikenprocessierupsenpopulatie kunnen we niet voorspellen. Nochtans beschouwen we dit in zijn geheel als een negatieve invloed op de ontwikkeling van de eikenprocessierups.

Beheermaatregelen

Aangezien het overlaststadium is bereikt, dient er **geen preventieve bestrijding** met bestrijdingsmiddelen meer te worden uitgevoerd. Dit om te voorkomen dat de brandharen van de rupsen door de inzet van de luchtondersteunde spuitapparatuur verspreid worden. De eikenprocessierupsnesten zijn nu nog niet duidelijk zichtbaar vanwege de trage ontwikkeling. Wij verwachten dat de monitoring op de aanwezigheid van nesten door inspectie **binnen een week** kan gaan starten.

Vanaf het moment van inspecties, kan ook de **curatieve/reactieve bestrijding** plaatsvinden. Hiervoor zijn industriële zuigers in te zetten, die geschikt zijn voor de bestrijding van de eikenprocessierups. Deze speciale machines hebben afdoende filtering, zuigen rupsmaterialen op die in een zak worden verzameld. De rupsmaterialen en PBM's dienen volgens het afvalprotocol, <https://processierups.nu/afvalprotocol-2020-beschikbaar/>, van Kennisplatform Processierups (www.processierups.nu) te worden verpakt, getransporteerd en afgevoerd. Er zijn ook zuigers in te zetten die de rupsmaterialen ter plekke in een oven verbranden (Parasite Hit®). Het afval dat hierbij vrijkomt kent minder beperkingen in de afvalverwerking.

Plukmethode

Daarnaast kan, op locaties die met zuigers moeilijk te bereiken zijn, de plukmethode ingezet worden. Hierbij worden de nesten veelal klimmend in een zak getrokken en afgevoerd volgens het afvalprotocol. Houd er rekening mee dat de mogelijkheid bestaat dat er na de bestrijding nog nesten ontstaan. Dit kan veroorzaakt worden door het vroege inspectie-, en bestrijdingsmoment. Soms zijn rupsen overdag nog aan het vreten in het gebladerte van de boom waardoor ze niet zichtbaar zijn. Ook kunnen grondnesten een rol spelen, dit is een onzekere factor die lokaal grote invloed kan hebben op de populatieontwikkeling. Hierbij komen op zomerse dagen de rupsen uit de grond terwijl er geen vraatschade zichtbaar is of daarvoor geen zichtbare vervellingen zijn gevormd.

Registratie

Belangrijk is om alle informatie rondom eikenprocessierups (EPR) uniform te registreren. Dit is uiteengezet in de Leidraad Beheersing eikenprocessierups (update 2022). Terra Nostra beschikt over een eenduidig registratieprotocol en verwerkt deze in het door ons ontwikkelde ArcGIS-platform, specifiek ontworpen voor EPR. Dit voorziet in een uniforme EPR-registratie- en beheersystematiek, waarmee we kwalitatief goede analyses kunnen maken. Een goede registratie borgt betrouwbare informatie, waarop toekomstig beheer gebaseerd kan worden. Terra Nostra heeft voor het Kenniscentrum eikenprocessierups en het Kennisplatform processierups een registratiesysteem <https://processierups.nu/monitoring-plaagdruk/> ontwikkeld, waardoor het mogelijk wordt voor gemeenten, inwoners en belangstellenden om de aanwezigheid van EPR op een laagdrempelige manier te registreren. Hierdoor wordt de EPR-populatie landelijk in beeld gebracht, iets wat veel informatie kan opleveren voor het beheersen van EPR.

Om een beter landelijk beeld te krijgen, willen we een ieder oproepen zijn gegevens van aangetaste bomen en aantal nesten in te voeren. U kunt dit doen via het registratieformulier <https://experience.arcgis.com/experience/a41dfc5ee8794b798817699ed24eca2c/> of door contact met ons op te nemen, zodat wij dit voor u kunnen opnemen.

Opvolgende te verwachten nieuwsbrief

De komende tijd zal in het teken staan van inspecteren en nesten verwijderen. Zodra het popstadium ontstaat, zal minder overlast worden ervaren en zal de monitoring met feromoonvallen starten. Afhankelijk van deze ontwikkeling en nieuwe beheeracties wordt verwacht dat we begin juli de volgende nieuwsbrief uitbrengen.

Heeft u, naar aanleiding van deze nieuwsbrief, nog vragen of opmerkingen?

U bent vrij om deze nieuwsbrief binnen uw organisatie te verspreiden. Collega's kunnen zich ook bij onderstaand mailadres aanmelden om op de EPR-maillijst gezet te worden. Indien er behoefte is om foto's of tekst over te nemen willen wij u verzoeken schriftelijk toestemming te vragen bij het secretariaat van Terra Nostra via onderstaande gegevens. Heeft u nog vragen of opmerkingen neem dan contact op met Wendy Batenburg of Henry Kuppen op telefoonnummer 0184 – 69 89 93 of per e-mail info@terranostra.nu.